

Floraväktarläger vid Hörnefors i Västerbotten 2025 – sammanställning av resultat

Under 2025 ordnar Svenska Botaniska Föreningen två floraväktarläger, ett av dem vid Hörnefors i Västerbotten. Lägre genomfördes 24–29 juni.

Vi var 21 deltagare som utgick från ett vandrarhem i Hörnefors där vi bodde i en gammal statarlänga med utsikt över gamla kyrkan. Eftersom flera av deltagarna var nybörjare så inledde vi med en genomgång om vad floraväktariet innebär, hur man gör och om de arter vi skulle eftersöka.

Under fyra dagar åkte vi ut i mindre grupper åt olika håll och floraväktade. På kvällarna delade vi erfarenheter med varandra, artbestämde sådant vi hittat under dagen och planerade för nästa dag.

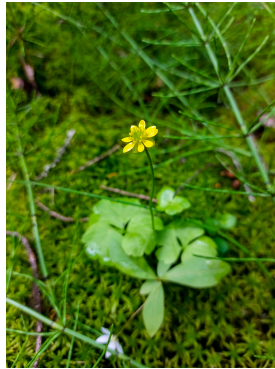
Lägre fokusarter var lappranunkel och topplåsbräken men vi passade även på att besöka lokaler för andra arter som går att hitta så här års, nämligen guckusko, strandlummer, klapperstarr, åkerrättika och trubbdaggkåpa. Vi rörde oss i sex kommuner i länets sydöstra del: Umeå, Robertsfors, Nordmaling, Bjurholm, Vännäs och Vindelns. När vi ändå var i närheten passade vi på att räkna bottnisk malört i Örnsköldsviks kommun i grannlandet.

Lappranunkel, guckusko, bottnisk malört och strandlummer omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv. Det innebär att Sverige som medlem i EU har förbundit sig att bevara dem. Ett led i det arbetet är att ha koll på hur det går för arterna och vart sjätte år rapportera deras tillstånd till EU.

Trots långa körsträckor, ändlösa skogsbilvägar av varierande kvalitet, en och annan stängd vägbom, en punktering och ett par förkylningar fick vi mycket gjort. Hela 146 lokaler besöktes, varav 99 var lokaler för EU-arter och fem av dem ingår i den biogeografiska uppföljningen. På en stor andel av lokalerna kunde vi återfinna de eftersökta arterna. En bonus var att vi fick se många fina miljöer – gransumpskogar, gräsmarker och landhöjningsstränder. Det blev en fin gemenskap där erfarna floraväktare delade med sig av kunskap och erfarenheter och nybörjare fick en bra introduktion i hantverket.

Stort tack till er som deltog!

Sofia Lund, Nationell samordnare för Floraväktariet, 2025-07-12

Långa vandringar i det västerbottniska landskapet gav utdelning. Här lappranunkel i gransumpskog.

Topplåsbräken på blommande ängar och bottnisk malört på sandstrand.

*Vi lyckades återfinna några lokaler för klapperstarr på de karaktäristiska landhöjningsstränderna i länet.
Foton Hanna Bragberg och Katarina Stenman.*

Lappranunkel EU-art

Lappranunkel växer på blöt mark i gransumpskog och ibland längs skogsbäckar. De skira, gula blommorna är små och sitter på långa skaft. Blomningen är dock sparsam. Så för att hitta arten behöver man känna igen de cirkelrunda och djupt treflikade bladen. Men först och främst behöver man känna artens ekologi och söka sig till de delar av skogen där förhållandena är som de ska. Det senare visade sig vara ganska lätt.

Vi eftersökte lappranunkel på 72 lokaler. På 52 av dem fann vi det vi sökte. Dessutom hittade vi sju nya lokaler när vi traskade genom skogen. Totalt räknade/uppskattade vi 19 297 skott. På 20 lokaler kunde arten inte hittas. Det var tydligt att även där skogsbruket tagit hänsyn och sparat sumpskogsmiljön eller bäckdråget så hade avverkning på intilliggande marker lett till att miljön förändrats så att arten minskat eller försvunnit.

Två av de besökta lokalerna ingår i biogeografisk uppföljning.

Topplåsbräken VU

Topplåsbräken växer på gräsmark som tidigare betats eller slåtrats, ibland även i skogsläntor, längs skogsvägar och stigar. Ofta växer den tillsammans med andra låsbräkenarter som månlåsbräken, nordlåsbräken och höstlåsbräken.

Vi eftersökte topplåsbräken på 29 lokaler. På 12 av dem fann vi vad vi sökte efter, den talrikaste med 55 plantor. Totalt räknar vi 172 plantor. Att söka efter topplåsbräken är inte lätt, den kan växa helt dold i vegetationen och om det finns andra låsbräknar på platsen måste man granska varje enskild planta. Att vi på 17 lokaler inte kunde hitta den behöver därför inte betyda att arten är utgången, vår bedömning var snarast att arten bör kunna finnas kvar på merparten av lokalerna. Bara två lokaler bedömde vi vara så förändrade så att arten bör vara utgången.

Guckusko EU-art

Den del av länet där vi inventerade utgörs i huvudsak av kalkfattiga marker. Ett naturreservat i Vännäs kommun, Orrböle naturreservat, är ett undantag – det enda område i vårt inventeringsområde där guckusko förekommer. Vi eftersökte guckusko på fem lokaler i reservatet. På fyra av dem återfann vi arten och totalt räknade vi till 364 stjärkar, merparten av dem med blomma.

En av de besökta lokalerna ingår i biogeografisk uppföljning.

Strandlummer NT & EU-art

Strandlummer är en konkurrenssvag art som trivs i naken, fuktig, näringsfattig jord. Det kan vara på sjöstränder där varierande vattenstånd eller isskav håller stränderna öppna, öppen dy på myrmark, diken, vägkanter eller övergivna grustäckor.

Vi eftersökte strandlummer på åtta lokaler. På fyra av dem hittar vi det vi letar efter. På den rikligaste lokalen uppskattas förekomsten till 70 kvadratmeter. Totalt bedöms

förekomsten på de tre lokalerna till 99 kvadratmeter. En av lokalerna är igenväxt och där bedöms arten vara utgången.

En av de besökta lokalerna ingår i biogeografisk uppföljning.

Klapperstarr VU

Klapperstarr är en art med arktisk utbredning. I vårt land förekommer den glest från Östergötland i söder till finlandsgränsen i norr. Den växer kustnära, på klippor, klappersten och strandängar. Det är en anonym art – liten och med nedliggande strån – en utmaning att floravakta men vi gör vårt bästa.

Vi letar efter klapperstarr på tio lokaler. På fem av dem finner vi vad vi söker – trots att det i flera fall är flera decennier sedan arten senast noterades. Dessutom hittar vi en ny lokal för arten. Vi räknar totalt 87 plantor/tuvor. Men de gömmer sig i vegetationen och är svåra att hitta så det kan mycket väl finnas fler. En av lokalerna vi besöker har förändrat sig påtagligt, tidigare öppen strand ersatts av tät vass, så där bedömer vi att arten är utgången.

Bottnisk malört EU-art

Bottnisk malört är en underart av fältmalört som växer på sandig mark. Den förekommer bara längs kusten i Norrland och Finland.

Vi letar efter arten på sju lokaler. Egentligen tre lokaler men den ena med fyra olika dellokaler. Vi hittar den på två av dessa – 870 plantor vid Salusand och 16 plantor vid Tällbergsbron. Den tredje lokalen återfinns inte och där bedöms arten vara utgången.

En av de besökta lokalerna ingår i biogeografisk uppföljning.

Trubbdaggkåpa VU

Trubbdaggkåpa växer i ängar, naturbetesmarker och parkmiljöer. Vi eftersökte arten på två lokaler, den ena en park i centrala Umeå. Där uppskattades förekomsten till 150 plantor. På den andra lokalen, en gräsmark i Bjurholms kommun, kunde arten inte återfinnas men gräsmarken var stor och där fanns gott om daggkåpor så vi kan ha missat den.

Åkerrättika VU

Åkerrättika är en ettårig växt som tidigare var vanlig i åkrar, trädesåkrar och potatisland. Idag hittar man den även på ruderatmark. I Norrland finns den fortfarande kvar som åkerogräs men förekomsterna är ofta individfattiga och av tillfällig karaktär.

Vi eftersökte åkerrättika på nio lokaler. På en av dem återfanns arten. Förekomsten på en åker uppskattades till 10 plantor.